Αθήνα, 4.2.2021

Ενημερωτικό σημείωμα για τη συμμετοχή του Πρωθυπουργού στο διαδικτυακό συνέδριο «Europe 2021» που διοργανώνουν οι γερμανικές εφημερίδες Der Tagesspiegel, Die Zeit και Handelsblatt καθώς και το επιχειρηματικό περιοδικό WirtschaftsWoche

Ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης έλαβε μέρος σήμερα σε διαδικτυακή συζήτηση στο πλαίσιο του συνεδρίου «Europe 2021». Τη συζήτηση συντόνισε η επικεφαλής του τμήματος διεθνών ειδήσεων της εφημερίδας Handelsblatt, Nicole Bastian, ενώ συμμετείχε και ο Thomas Enders, Πρόεδρος του Γερμανικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής και πρώην διευθύνων σύμβουλος της Airbus. Παρενέβη επίσης ο ανταποκριτής της Handelsblatt στην Αθήνα, Gerd Höhler, ο οποίος βρίσκεται στη χώρα μας από το 1979.

«Παρά την πανδημία ποτέ δεν ανακόπηκε η ώθηση που είχε δοθεί στις μεταρρυθμίσεις» τόνισε ο Πρωθυπουργός. «*Σκοπεύουμε να χρησιμοποιήσουμε τα 32 δισ. συνολικά -19 δισ. σε επιχορηγήσεις και 13 σε δάνεια- με στόχο να δώσουμε ώθηση στον μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας»* πρόσθεσε.

«Χρησιμοποιήσαμε την πανδημία ως μια ευκαιρία να προσφέρουμε μια σειρά ψηφιακών υπηρεσιών στους πολίτες. Μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού αναμορφώνουμε τον ιστό του ελληνικού κράτους» επισήμανε ο Κυριάκος Μητσοτάκης

«Έχουμε τέσσερις βασικές προτεραιότητες σχετικά με το Ταμείο Ανάκαμψης: Πράσινη μετάβαση, ψηφιακός μετασχηματισμός, έμφαση στις ιδιωτικές επενδύσεις και μεγάλη έμφαση σε προσόντα, δεξιότητες, εκπαίδευση και κατάρτιση» ανέφερε μεταξύ άλλων.

Η συζήτηση κάλυψε πολλές θεματικές: Από την αντίδραση στην πανδημία, ως το σχέδιο εμβολιασμών, την ψηφιοποίηση του κράτους, την ανάκαμψη του τουρισμού, την πράσινη ανάπτυξη και τις σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας.

«Είναι πολύ σημαντικό -κυρίως για χώρες μικρού και μεσαίου μεγέθους- ότι η ΕΕ διαπραγματεύεται ως σύνολο και γίνεται πλήρως αναλογική κατανομή με βάση τον πληθυσμό κάθε χώρας. Χωρίς διαχωρισμούς ανάμεσα σε μεγάλες και μικρές χώρες, πλούσιες και φτωχές. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη» τόνισε ο Κυριάκος Μητσοτάκης για το θέμα των εμβολίων.

«Θέλουμε ο κόσμος να είναι σε θέση να ταξιδέψει αυτό το καλοκαίρι. Θέλουμε οι Γερμανοί να είναι σε θέση να έρθουν στην Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό ήμουν ο πρώτος ευρωπαίος ηγέτης που ζήτησε να ξεκινήσει η συζήτηση για αυτό που αποκαλούμε Ευρωπαϊκό Πιστοποιητικό Εμβολιασμού» σημείωσε, διευκρινίζοντας παράλληλα: «Αυτό δεν συνιστά άδεια να ταξιδέψει κανείς, βεβαίως, αλλά θα διευκολύνει σημαντικά τα ταξίδια».

«Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις της ΕΕ με την Τουρκία υπάρχουν δύο επιλογές. Ελπίζουμε σε μια εποικοδομητική σχέση, αλλά αν τα πράγματα δεν κινηθούν στην σωστή κατεύθυνση θα πρέπει να υπάρξουν συνέπειες εκ μέρους της ΕΕ προς την Τουρκία. Είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι υπήρξε μια βελτίωση της κατάστασης τον τελευταίο μήνα που ξεκίνησαν οι διερευνητικές επαφές, αλλά δεν είμαι αφελής. Θέλω να δω συνέπεια σε αυτή την συμπεριφορά εκ μέρους της Τουρκίας», σημείωσε ο Πρωθυπουργός, αναφερόμενος στη συμπεριφορά της γειτονικής χώρας.

Οι παρεμβάσεις του Πρωθυπουργού κατά τη διάρκεια της συζήτησης

Nicole Bastian: Ανέλαβε το αξίωμα του πριν από ενάμιση χρόνο. Ξεκίνησε με τη φιλοδοξία να οδηγήσει την ελληνική οικονομία στη βιώσιμη ανάπτυξη. Αλλά ακολούθησε η κρίση του Covid και η προηγούμενη χρονιά ήταν καταστροφική για την ελληνική οικονομία. Το ΑΕΠ της χώρας συρρικνώθηκε κατά περισσότερο από 10% και το έλλειμμα ήταν περισσότερο από 6%. Πώς μπορεί η χώρα να επιστρέψει στην βιώσιμη ανάπτυξη; Με μεγάλη χαρά υποδέχομαι τον Έλληνα Πρωθυπουργό από το γραφείο του στην Αθήνα.

Κυριάκος Μητσοτάκης: Γεια σας. Καλημέρα από την Αθήνα.

Nicole Bastian: Τα καλά νέα είναι πως έρχονται χρήματα από τις Βρυξέλλες με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και η Ελλάδα μπορεί να λάβει περισσότερα από 30 δισ. και είπατε πως αυτό είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για τον μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας. Θα μπορούσατε να μας πείτε ποια είναι τα σχέδιά σας για τον μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας και την επιστροφή στην ανάπτυξη;

Κυριάκος Μητσοτάκης: Καταρχάς ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δίνετε να συμμετάσχω σε αυτή την συζήτηση. Θα ήθελα να επισημάνω πως τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επίδοση της οικονομίας δεν είναι κάτι που δεν περιμέναμε. Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν πληγεί σημαντικά από την Covid και θα ήθελα να επισημάνω πως σε ό,τι αφορά την ιατρική παράμετρο της πανδημίας, η Ελλάδα τα πήγε καλύτερα σε σχέση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, κάτι που ωφέλησε και το brand μας συνολικά.

Εισήλθαμε σε αυτή την πανδημία με ένα υπο-χρηματοδοτούμενο σύστημα υγείας αλλά λάβαμε μέτρα εγκαίρως. Επικοινωνήσαμε πολύ ξεκάθαρα το μήνυμα μας και η επίδοσή μας ήταν καλύτερη σε σχέση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Και ταυτόχρονα χρησιμοποιήσαμε την πανδημία ως μια ευκαιρία να ενισχύσουμε το σύστημα υγείας μας.

Κυριολεκτικά μόλις επέστρεψα πριν από λίγα λεπτά από ένα από από τα ορθοπεδικά μας νοσοκομεία όπου εγκαινιάσαμε 30 κλίνες ΜΕΘ.

Δύο παραδείγματα: Η Microsoft αποφάσισε, αφού έκανε μια ενδελεχή συγκριτική μελέτη για πολλές χώρες, να εγκαταστήσει τρία μεγάλα data centres στην Ελλάδα. Αυτές είναι συνεισφορές που θα μείνουν μαζί μας και μετά την πανδημία. Η ενίσχυση του συστήματος υγείας μας ήταν και παραμένει μία από τις κύριες προτεραιότητές μας. Σε ό,τι αφορά την οικονομία, θα ήθελα να επισημάνω πως -μολονότι αφιερώσαμε τον περισσότερο χρόνο μας στον Covid αντιμετωπίσαμε και διεθνείς κρίσεις όπως το μεταναστευτικό- ποτέ δεν ανακόπηκε η ώθηση που είχε δοθεί στις μεταρρυθμίσεις. Καλώς επισημάνατε ότι εκλεγήκαμε με μία ατζέντα που είχε στόχο την επιστροφή της χώρας στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ελληνική οικονομία τα πήγαινε εξαιρετικά καλά πριν το ξέσπασμα της πανδημίας και πιστεύω ότι θα τα πάμε εξαιρετικά καλά και όταν θα την αφήσουμε πίσω μας.

Για να συμβεί αυτό θα πρέπει να πληρούνται κάποιες προδιαγραφές. Η πρώτη είναι να συνεχίσουμε να εφαρμόζουμε τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά μας. Για παράδειγμα, η απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης, ώστε να διευκολύνουμε τις διεθνείς επιχειρήσεις να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα. Και έχει ενδιαφέρον να υπογραμμίσουμε ότι ακόμα και κατά τη διάρκεια της πανδημίας έγιναν σημαντικές ανακοινώσεις που αφορούσαν μεγάλες άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα.

Η Volkswagen ανακοίνωσε ένα πολύ σημαντικό project με στόχο τη μετατροπή ενός από τα νησιά μας σε υπόδειγμα πράσινης κινητικότητας, μοντέλο βιώσιμου μετασχηματισμού για τα νησιά. Η RWE είναι έτοιμη να επενδύσει στον κλάδο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς υπάρχει πίστη στις μακροπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Και σίγουρα, εκτός αυτών όπως επισημάνατε, έχουμε πια και το Ταμείο Ανάκαμψης για το οποίο διαπραγματευτήκαμε στις Βρυξέλλες τον περασμένο Ιούλιο. Πρόκειται για μια κομβική αλλαγή στην προσέγγιση της Ευρώπης ώστε να είμαστε σε θέση να δανειζόμαστε σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να διοχετεύουμε επιχορηγήσεις στα κράτη-μέλη.

Εχουμε υποβάλει στις Βρυξέλλες το πρόγραμμα που αφορά τη χώρα μας για την Ανάκαμψη και την Ανθεκτικότητα. Σκοπεύουμε να χρησιμοποιήσουμε αυτά τα κεφάλαια, 32 δισ. συνολικά -19 δισ. σε επιχορηγήσεις και 13 σε δάνεια- με στόχο να δώσουμε ώθηση στον μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας.

Nicole Bastian: Μπορείτε να μας δώσετε ένα παράδειγμα των project για τα οποία σκοπεύετε να αξιοποιήσετε τα χρήματα; Υπάρχει κάποιο πρόγραμμα - ναυαρχίδα;

Κυριάκος Μητσοτάκης: Έχουμε αρκετά. Έχουμε τέσσερις βασικές προτεραιότητες σχετικά με το Ταμείο Ανάκαμψης: Πράσινη μετάβαση, ψηφιακός μετασχηματισμός, έμφαση στις ιδιωτικές επενδύσεις και μεγάλη έμφαση σε προσόντα, δεξιότητες, εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτές είναι όλες πολύ σημαντικές πρωτοβουλίες. Θα σας δώσω ένα παράδειγμα. Ήδη

εφαρμόζουμε ένα πρόγραμμα για τον εκσυγχρονισμό των κτιρίων. Η ενεργειακή αποδοτικότητα είναι ζωτικής σημασίας για την Ελλάδα. Έχουμε σχετικά παλιά κτίσματα. Μπορούμε να επωφεληθούμε από τις νέες τεχνολογίες. Πολλά από τα υλικά που χρησιμοποιούνται κατασκευάζονται στην Ελλάδα. Έχουμε μια δραστήρια βιομηχανία κατασκευαστικών υλικών στην Ελλάδα και βεβαίως αυτά είναι έργα εντάσεως εργασίας. Δημιουργούμε πολλές θέσεις εργασίας και μειώνουμε το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των κτιρίων, ενώ ταυτόχρονα βοηθάμε νοικοκυριά με χαμηλούς λογαριασμούς ενέργειας και ηλεκτρισμού. Διαθέτουμε πάνω από 3 δισ. σε αυτό το πρόγραμμα.

Ένα δεύτερο πολύ σημαντικό πρόγραμμα που έχουμε ήδη αρχίσει να εφαρμόζουμε κατά τη διάρκεια της πανδημίας είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός του ελληνικού κράτους. Όπως γνωρίζετε, το ελληνικό κράτος ήταν και σε σημαντικό βαθμό παραμένει ιδιαίτερα γραφειοκρατικό. Χρησιμοποιήσαμε την πανδημία ως μια ευκαιρία να προσφέρουμε μια σειρά ψηφιακών υπηρεσιών στους πολίτες. Μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού αναμορφώνουμε τον ιστό του ελληνικού κράτους. Αν δει κανείς το πρόγραμμα εμβολιασμού μας είναι καθαρά ψηφιακό και ουσιαστικά εμείς πάμε στον τελικό χρήστη. Δεν τους ζητάμε να επικοινωνήσουν αυτοί με εμάς. Τους στέλνουμε ένα sms και επικοινωνούμε απευθείας μαζί τους. Κλείνουν το ραντεβού τους ηλεκτρονικά και η διαδικασία προχωράει απρόσκοπτα.

Μάλιστα και οι Έλληνες έχουν εκπλαγεί από το γεγονός ότι το κράτος είναι σε θέση να λειτουργεί με έναν τόσο σύγχρονο τρόπο. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι πολύ σημαντικός για εμάς. Απομακρυνόμαστε και από τα ορυκτά καύσιμα για την ηλεκτροπαραγωγή. Ένα θέμα το οποίο είναι επίκαιρο και στη Γερμανία. Υπάρχει μία ολόκληρη περιοχή στη Δυτική Μακεδονία που εδώ και μισό αιώνα εξαρτάται απόλυτα από την παραγωγή ηλεκτρισμού μέσω καύσης λιγνίτη. Λάβαμε τη γενναία απόφαση να σταματήσουμε να παράγουμε ηλεκτρισμό μέσω λιγνίτη το αργότερο μέχρι το 2028. Ουσιαστικά μέχρι το 2023 θα έχει σταματήσει η λειτουργία όλων των μονάδων που χρησιμοποιούν λιγνίτη εκτός από μία.

Αυτό μας υποχρεώνει να θέσουμε σε εφαρμογή ένα Σχέδιο Δίκαιης Μετάβασης για τη Δυτική Μακεδονία το οποίο θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας με στόχο να αντικατασταθούν οι παλιές που θα χαθούν κατά τη μετάβαση. Και βεβαίως ένα σημαντικό τμήμα της χρηματοδότησης αυτών των project θα προέλθει από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Αυτά είναι μερικά παραδείγματα για τα προγράμματα που θέλουμε να υλοποιήσουμε. Αυτό που θέλω να επισημάνω είναι ότι η κυβέρνησή μας ανέλαβε την εξουσία πριν από 18 μήνες με απόλυτη πλειοψηφία. Είμαστε αφοσιωμένοι μεταρρυθμιστές. Θέλουμε να αλλάξουμε το αφήγημα για την Ελλάδα. Κάτι που σχετίζεται ιδιαίτερα και με τη σχέση Ελλάδας - Γερμανίας. Την τελευταία δεκαετία ήταν μια συγκρουσιακή σχέση. Με αντάλλαγμα χρήματα που δίνονταν μέσω προγραμμάτων για την στήριξη της ελληνικής οικονομίας μας ζητούσαν να κάνουμε μεταρρυθμίσεις στις οποίες δεν πιστέψαμε ποτέ. Όλα αυτά ανήκουν πια στο παρελθόν.

Θέλουμε να εφαρμόσουμε μεταρρυθμίσεις γιατί είναι καλές για την χώρα. Και επίσης έχουμε μεγάλη στήριξη από τους πολίτες για την υλοποίηση αυτών των μεταρρυθμίσεων. Η κυβέρνηση είναι πιο δημοφιλής σήμερα σε σχέση με 18 μήνες νωρίτερα, όταν αναλάβαμε την εξουσία. Και κερδίσαμε τις εκλογές με μεγάλη διαφορά, πήραμε περίπου 40% στις εκλογές του Ιουλίου του 2019. Επομένως, δεν πρόκειται για μια στρατηγική προϊόν της αποκαλούμενης ελίτ. Αλλά μια στρατηγική που σκοπεύει να βελτιώσει την καθημερινότητα των Ελλήνων, να δημιουργήσει θέσεις εργασίας, να μειώσει το φορολογικό βάρος και να προσφέρει καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό, αυτή η στρατηγική έχει μεγάλη στήριξη στην Ελλάδα.

Nicole Bastian: Ποιες είναι οι προσδοκίες σας για το 2021; Η πανδημία είναι σε εξέλιξη. Πότε πιστεύετε πως θα είναι ορατά τα αποτελέσματα των κεφαλαίων που θα έρθουν από τις Βρυξέλλες και από την ελληνική οικονομία. Πότε αναμένουμε την ανάκαμψη;

Κυριάκος Μητσοτάκης: Προφανώς πολλά θα εξαρτηθούν από τον Covid. Αυτή τη στιγμή, επειδή έχουμε καλύτερα επιδημιολογικά στοιχεία σε σχέση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, αρχίσαμε να ανοίγουμε ξανά, σταδιακά, την οικονομία και το λιανεμπόριο. Κάθε μήνα που η οικονομία είναι κλειστή μιλάμε για κόστος δισεκατομμυρίων που επωμίζεται το κράτος για να στηρίξει τις επιχειρήσεις που παρέμειναν κλειστές επειδή εμείς τους ζητήσαμε να κλείσουν. Εξαρτόμαστε σε μεγάλο βαθμό από το πώς θα κυλήσει το πρόγραμμα ανοσοποίησης. Αλλά στο μέλλον η κατάσταση θα είναι αισθητά βελτιωμένη. Γνωρίζουμε ότι αυτός ο ιός εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες. Το είδαμε και πέρσι. Αν προστεθεί σε αυτό και η διαδικασία μαζικού εμβολιασμού που θα διευρυνθεί σημαντικά τον Μάρτιο και τον Απρίλιο, αναμένω σημαντική τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Θέλω επίσης να επισημάνω πως παρά τη συρρίκνωση της ελληνικής οικονομίας, καταφέραμε να προστατεύσουμε θέσεις εργασίας. Η ανεργία δεν αυξήθηκε καθόλου στην Ελλάδα. Η στρατηγική μας είχε πάντα στόχο την προστασία θέσεων εργασίας, διασφαλίζοντας ότι με την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας δεν θα υπήρχε σημαντική αύξηση της ανεργίας. Και νομίζω αυτή η προσπάθεια είχε μεγάλη επιτυχία.

Ένας ακόμα παράγοντας που θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικός, είναι ο τουρισμός. Θέλουμε ο κόσμος να είναι σε θέση να ταξιδέψει αυτό το καλοκαίρι. Θέλουμε οι Γερμανοί να είναι σε θέση να έρθουν στην Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό ήμουν ο πρώτος ευρωπαίος ηγέτης που ζήτησε να ξεκινήσει η συζήτηση για αυτό που αποκαλούμε Ευρωπαϊκό Πιστοποιητικό Εμβολιασμού.

Αυτό δεν συνιστά άδεια να ταξιδέψει κανείς, βεβαίως, αλλά θα διευκολύνει σημαντικά τα ταξίδια. Αν έχει εμβολιαστεί κάποιος θα πρέπει να είναι σε θέση να ταξιδέψει ευκολότερα. Αν όχι, μπορεί να ζητηθούν διάφορα τεστ για να είναι σε θέση να εισέλθει στη χώρα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Είναι σημαντικό για την Ελλάδα καθώς και για νότιες χώρες. Όμως είναι σημαντικό και για την Γερμανία, καθώς θα αυξάνονται οι εμβολιασμοί. Μπορεί αυτή η συζήτηση να μην είναι επίκαιρη τώρα. Αλλά μπορώ να σας βεβαιώσω ότι σύντομα θα γίνει. Ο

κόσμος θα θέλει να ταξιδέψει το καλοκαίρι. Εμείς θέλουμε να είναι σε θέση να έρθουν στην Ελλάδα με ασφάλεια.

Πέρσι καταφέραμε να ανοίξουμε τα ταξίδια, τον τουρισμό, παρά τις δυσκολίες και με ασφαλή τρόπο. Βέβαια δεν θα επιστρέψουμε στην κανονικότητα, κάτι τέτοιο θα ήταν αδιανόητο, αλλά αναμένουμε ότι θα πάμε πολύ καλύτερα σε σχέση με πέρυσι. Και θέλουμε ο κόσμος να είναι σε θέση να ταξιδέψει στην Ελλάδα με ασφαλή τρόπο και μετά να είναι σε θέση να επιστρέψει στην πατρίδα του επίσης με ασφάλεια. Επομένως, ο τουρισμός θα είναι καθοριστικός παράγοντας.

Και αναμένουμε ότι κεφάλαια από το Ταμείο Ανάκαμψης θα εκταμιευθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2021. Μπορούμε ήδη να κάνουμε πληρωμές από προγράμματα που ξέρουμε ότι θα εγκριθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης. Επομένως ήδη έχουμε εισροή κεφαλαίων στην πραγματική οικονομία. Ήδη, για παράδειγμα, έχει ξεκινήσει το πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των κτιρίων και γνωρίζουμε πως θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης. Δεν θέλουμε να χάσουμε χρόνο.

Nicole Bastian: Θα επιστρέψουμε σε αυτή τη συζήτηση. Θα ήθελα να βάλω τώρα στη συζήτησή μας τον ανταποκριτή μας Gerd Höhler από την Αθήνα. Τον ρωτήσαμε ποιες είναι οι βασικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η Ελλάδα το 2021.

Ο ανταποκριτής της Handelsblatt στην Ελλάδα, Gerd Höhler, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στη σημασία του τουρισμού για την ελληνική οικονομία, στην πρόταση του Πρωθυπουργού για ένα ηλεκτρονικό πανευρωπαϊκό πιστοποιητικό εμβολιασμού και στις επενδύσεις που θα στηρίξουν την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Στη συνέχεια η συντονίστρια Nicole Bastian καλωσόρισε τον Πρόεδρο του Γερμανικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής και πρώην διευθύνοντα σύμβουλο της Airbus Thomas Enders. Επιστρέφοντας στη συζήτηση με τον Πρωθυπουργό, η Nicole Bastian ρώτησε για τα θέματα του τουρισμού και του ηλεκτρονικού πανευρωπαϊκού πιστοποιητικού εμβολιασμού που προτείνει η Ελλάδα.

Κυριάκος Μητσοτάκης: Καταρχάς θα ήθελα να επισημάνω πόσο σημαντικός είναι ο τουρισμός για την Ελλάδα. Όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά για ολόκληρη την ευρωπαϊκή οικονομία. Θέλουμε να διευκολύνουμε τα ταξίδια. Το ίδιο και οι αεροπορικές εταιρείες. Το ίδιο και οι κατασκευαστές αεροσκαφών. Κανείς δεν θέλει να είναι στη θέση να πρέπει διαρκώς να στηρίζει τις αεροπορικές εταιρείες για να εξασφαλίσουμε ότι θα επιβιώσουν. Το ερώτημα λοιπόν είναι πώς θα γίνει αυτό εφικτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο και όχι διμερές. Η πρότασή μας είναι απλή, μια βεβαίωση εμβολιασμού, ένα κοινό ευρωπαϊκό έγγραφο που θα αμοιβαία αποδεκτό. Αν αυτό δεν συμβεί, αναπόφευκτα θα γίνει σε διμερές επίπεδο.

Πήραμε την απόφαση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προχωρήσουμε στις απαραίτητες προπαρασκευαστικές διαδικασίες για ιατρικούς λόγους και στη συνέχεια, νωρίτερα από τον Απρίλιο, θα είμαστε σε θέση να συζητήσουμε το πώς ακριβώς θα χρησιμοποιηθεί. Έχουμε ήδη μια Φόρμα Εντοπισμού Επιβατών που είναι ένας ψηφιακός τρόπος να γνωρίζει κανείς ποιος

ταξιδεύει πού. Αυτό που θα προστεθεί είναι απλώς ένα κοινώς αποδεκτό πιστοποιητικό εμβολιασμού με στόχο να διευκολύνουμε τον κόσμο να ταξιδέψει. Το θεωρώ αναπόφευκτο. Οι άνθρωποι του τουρισμού θεωρούν ότι είναι αναπόφευκτο. Όσο πιο γρήγορα κινηθούμε προς αυτή την κατεύθυνση τόσο πιο έτοιμοι θα είμαστε, ως ΕΕ έχουμε κάνει τόσα πράγματα σωστά ως ΕΕ.

Γνωρίζω ότι υπάρχουν παράπονα σχετικά με τον ρυθμό εμβολιασμού και για κάποιες διαπραγματεύσεις με τους παρόχους εμβολίων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αλλά δεν πρέπει να χάνουμε τη μεγάλη εικόνα, δηλαδή ότι είναι πολύ σημαντικό -κυρίως για χώρες μικρού και μεσαίου μεγέθους- ότι η ΕΕ διαπραγματεύεται ως σύνολο και γίνεται πλήρως αναλογική κατανομή με βάση τον πληθυσμό κάθε χώρας. Χωρίς διαχωρισμούς ανάμεσα σε μεγάλες και μικρές χώρες, πλούσιες και φτωχές. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη.

Βεβαίως μπορούμε να βελτιώσουμε τη διαδικασία. Αλλά ας μην παραβλέπουμε το γεγονός ότι καταφέραμε να διαπραγματευτούμε ως Ε.Ε. και λάβαμε την πολιτική απόφαση κατανομής των εμβολίων με δίκαιο τρόπο. Η συζήτηση είναι ώριμη. Και βλέπω πολλές χώρες να κινούνται ανεξάρτητα προς αυτή την λογική, καθώς αντιλαμβάνονται ότι θέλουν να διευκολύνουν τον κόσμο να ταξιδέψει. Είμαι σίγουρος πως υπάρχει καταπιεσμένη επιθυμία για ταξίδια η οποία θα εκτονωθεί όταν νιώσουμε και πάλι ασφαλείς. Και θα πρέπει να εγγυηθούμε ότι θα μπορούμε να ταξιδέψουμε με ασφάλεια.

Nicole Bastian: Ποια είναι η άποψή σας για την συζήτηση που αφορά το πιστοποιητικό εμβολιασμού;

Κυριάκος Μητσοτάκης: Πρέπει να ξεκινήσει τώρα η συζήτηση. Γιατί θα πρέπει να προετοιμαστούμε. Ας είμαστε ειλικρινείς. Ακόμα και σήμερα υφίστανται διακρίσεις στα σύνορά μας. Επιβάλλουμε κάθε είδους περιορισμό, ζητάμε από τους πολίτες να κάνουν τεστ πριν εισέλθουν σε μια χώρα. Το κάνουμε συνέχεια.

Θα πρέπει να είμαστε απόλυτα ειλικρινείς. Το μοναδικό πράγμα που λέμε είναι ότι αν έχεις πιστοποιητικό εμβολιασμού δεν χρειάζεται να υποβληθείς σε τεστ. Θα μπορεί ο κόσμος να ταξιδεύει αλλά θα απαιτείται τεστ. Επομένως απλώς διευκολύνουμε τη διαδικασία. Αν ο μισός πληθυσμός έχει εμβολιαστεί, είναι ο μισός πληθυσμός. Αν είναι το 30% που έχει εμβολιαστεί, τότε θα είναι το 30%. Ακόμα και αυτό το νούμερο είναι σημαντικό. Όλοι θα είναι σε θέση να ταξιδέψουν. Το θέμα είναι πόσο θα διευκολύνεις αυτούς που έχουν εμβολιαστεί. Για όσους λένε πώς δεν είναι τώρα η ώρα, θα απαντήσω πώς ίσως δεν είναι η ώρα να λάβεις την απόφαση, αλλά είναι η ώρα να προετοιμαστούμε για κάτι που θα συμβεί αναπόφευκτα.

Στη συνέχεια, απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με τους χειρισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς την προμήθεια εμβολίων ο Πρωθυπουργός ανέφερε:

Κυριάκος Μητσοτάκης: Ο γέγονε γέγονε. Αλλά πρέπει να βρισκόμαστε ένα βήμα μπροστά από τις εξελίξεις, να κοιτάξουμε τα καινούργια εμβόλια που έχουν δρομολογηθεί. Γνωρίζουμε τη συζήτηση σχετικά με την AstraZeneca, την παρακολουθήσαμε, έχουμε ξεκαθαρίσει ότι οι εταιρείες οφείλουν να τηρήσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους και η Ευρώπη είναι επαρκώς μεγάλη αγορά και και μια μεγάλη δύναμη ώστε να διασφαλίσει ότι τα συμβόλαια θα τηρηθούν.

Ωστόσο, καινούργια εμβόλια έχουν δρομολογηθεί. Το εμβόλιο της Johnson & Johnson είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Ευελπιστούμε ότι θα είναι αποτελεσματικό, σε αυτή την περίπτωση όμως θέλουμε να έχουμε αρκετές δόσεις το ταχύτερο δυνατό. Γιατί είναι σημαντικό αυτό (το εμβόλιο); Διότι είναι μονοδοσικό και μπορεί να διανεμηθεί εύκολα. Επομένως, σε αντίθεση με πιο σύνθετα εμβόλια, για τη διανομή των οποίων απαιτείται πολύπλοκη εφοδιαστική αλυσίδα, εάν έχεις εμβόλια που είναι δυνατό να χορηγηθούν μέσω φαρμακείων παραδείγματος χάρη, καθότι μεταφέρονται εύκολα και αποθηκεύονται σε κανονικά ψυγεία ή ακόμα και σε θερμοκρασία δωματίου, αυτό διευκολύνει πολύ τη διανομή.

Άρα, ας εστιάσουμε στο μέλλον, ας ασχοληθούμε με τα εμβόλια που έχουν δρομολογηθεί και ας διασφαλίσουμε ότι δεν θα υπάρξουν καθυστερήσεις στη διαδικασία έγκρισής τους, με την προϋπόθεση είναι αποτελεσματικά και (οι εταιρείες που τα αναπτύσσουν) υποβάλλουν στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων όλα τα απαραίτητα δεδομένα. Και ας διασφαλίσουμε ότι θα έχουμε στη διάθεσή μας επαρκή εμβόλια και θα επιταχύνουμε τη διαδικασία εμβολιασμού.

Γνωρίζουμε ότι το δεύτερο τρίμηνο θα έχουμε στη διάθεσή μας πολύ περισσότερα εμβόλια σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο, και πρέπει επίσης να προετοιμάσουμε τα συστήματα διανομής μας ώστε να εμβολιάσουμε πολύ μεγαλύτερο αριθμό (πολιτών) συγκριτικά με το σήμερα. Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες που εμβολιάζουν με πολύ γρήγορο ρυθμό, αλλά έχουμε αποφασίσει ότι πάντοτε θα κρατάμε απόθεμα για να χορηγήσουμε εγκαίρως δεύτερη δόση, για παράδειγμα για το εμβόλιο της Pfizer, σύμφωνα με την έγκριση που έχει δοθεί.

Ας επικεντρωθούμε στο μέλλον. Ας διασφαλίσουμε, καταρχήν, ότι θα παραλάβουμε τα εμβόλια που μας υποσχέθηκαν. Και όσον αφορά τα καινούργια εμβόλια, ας εξασφαλίσουμε ότι θα βρισκόμαστε στην αρχή της ουράς παρά στο τέλος της.

Ο Thomas Enders, Πρόεδρος του Γερμανικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής και πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Airbus, παρενέβη και τόνισε ότι η επίδοση της Ελλάδας όσον αφορά την υιοθέτηση τεχνολογικών εργαλείων για την ενεργητική αντιμετώπιση της κρίσης και την εξυπηρέτηση των πολιτών είναι σαφώς καλύτερη από την επίδοση της Γερμανίας.

«Γερμανοί ακούνε αυτή τη συζήτηση -ή θα την διαβάσουν κάπου αύριο- ακούνε πώς χειρίζεστε τους πολίτες στην Ελλάδα, ότι αναλαμβάνετε την πρωτοβουλία να επικοινωνήσετε μαζί τους, στέλνετε μηνύματα. Στην Γερμανία χιλιάδες στρέφονται στις τηλεφωνικές γραμμές (hotlines)», σχολίασε.

Ο Πρωθυπουργός απάντησε λέγοντας:

Κυριάκος Μητσοτάκης: Επιτρέψτε μου να κάνω μία παρατήρηση που θεωρώ ότι είναι σημαντική, διότι συνδέεται με τη συζήτησή μας σχετικά με τον ψηφιακό μετασχηματισμό και με τους πόρους που αναμένουμε να λάβουμε. Κατορθώσαμε να υλοποιήσουμε μία ψηφιακή επανάσταση στο ελληνικό κράτος διότι αποφασίσαμε να συγκεντρώσουμε τις ψηφιακές λειτουργίες σε ένα Υπουργείο. Να υπερβούμε στεγανά. Να διασφαλίσουμε ότι δεν έχουμε θέματα με προσωπικά δεδομένα και φυσικά είμαστε πλήρως ευθυγραμμισμένοι με την (οδηγία) GDPR. Φροντίσαμε ότι δεν θα δημιουργούσαμε απλώς μία ψηφιακή γραφειοκρατία ώστε να αντικαταστήσουμε τη γραφειοκρατία του χαρτιού. Η προσέγγισή μας τοποθετούσε πάντα τον πολίτη στο κέντρο.

Ήταν μάλιστα συγκινητικό. Στείλαμε γραπτά μηνύματα. Έχουμε σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης το οποίο λειτουργεί πολύ καλά. Επομένως, όσοι έχουν εγγραφεί σε αυτό - και οι περισσότεροι ηλικιωμένοι το έχουν κάνει- έλαβαν γραπτό μήνυμα που τους έλεγε ότι αυτό είναι το ραντεβού που σας προτείνουμε, εάν θέλετε να το αλλάξετε και δεν μπορείτε να το κάνετε οι ίδιοι μπορείτε προφανώς να ζητήσετε από το παιδί σας ή το εγγόνι σας να το κάνει.

Και ήταν συγκινητικό διότι όσον αφορά τα ραντεβού αρχίσαμε με τους πολίτες άνω των 85. Τηρήθηκε το 98% των ραντεβού. Άρα, όταν συμπεριφέρεσαι στον πολίτη σαν να είναι καταναλωτής κατά κάποιο τρόπο, και κάνεις ό,τι είναι δυνατό ώστε να τον προσεγγίσεις, είναι εντυπωσιακό πόσο καλή είναι η αντίδρασή του.

Χρησιμοποιούμε την ψηφιακή τεχνολογία ακόμα και για συμμόρφωση με (τα μέτρα) για την Covid. Εάν θέλεις να βγεις από το σπίτι σου, ακόμα και σήμερα, πρέπει να στείλεις SMS. Πρόκειται για μία χειρονομία αλλά το κάνουμε πολύ καλά. Εάν δεν έχεις το SMS ως αποδεικτικό σε περίπτωση που βγεις από το σπίτι, θα σου επιβληθεί πρόστιμο. Αρχικά δώσαμε στους πολίτες την έγχαρτη εναλλακτική, αλλά εκπλήσσεται κανείς από την ταχύτητα με την οποία τα πάντα κινούνται προς το ψηφιακό εάν προσφέρεις στους πολίτες απλές ψηφιακές λύσεις. Και πόσο γρήγορα ακόμα και οι ηλικιωμένοι αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες. Είναι πολύ ευχάριστο.

Σχετικά με την απόφαση για έκδοση ευρωπαϊκού χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κατά πόσον αυτό συνιστά πρόδρομο περαιτέρω εξελίξεων, ο Κυριάκος Μητσοτάκης δήλωσε:

Κυριάκος Μητσοτάκης: Εκδίδουμε ευρωπαϊκά ομόλογα ώστε να χρηματοδοτήσουμε αυτά τα προγράμματα, άρα πιστεύω ότι πρόκειται για πολύ σημαντικό βήμα. Δεν είναι απλώς ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, είναι ένα μεγάλο βήμα. Πριν από έναν χρόνο αυτή η συζήτηση δεν θα είχε δυναμική. Θυμάμαι ότι τον περασμένο Μάρτιο στείλαμε, μαζί με κάποιους συναδέλφους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων, μία επιστολή με την οποία υποστηρίζαμε την ιδέα του κοινού δανεισμού για την αντιμετώπιση της κρίσης του κορονοϊού,

και τότε υπήρξε μεγάλη αντίσταση. Αλλά πιστεύω ότι η Καγκελάριος Merkel διαπίστωσε ότι αυτό ήταν απαραίτητο και υπήρξε αλλαγή προσέγγισης. Όλοι συνειδητοποιήσαμε ότι σε αυτή την κρίση, μοναδική σε βάθος μιας ολόκληρης γενιάς, πρέπει να αυξήσουμε τις δαπάνες, πρέπει να παρακάμψουμε κάποιους δημοσιονομικούς κανόνες, πιθανότατα πρέπει να είμαστε διατεθειμένοι να δεχτούμε υψηλότερο χρέος. Και η ΕΚΤ έχει βοηθήσει σε αυτή την κατεύθυνση, παρέχοντας μεγάλη -σχεδόν αστείρευτη- ρευστότητα.

Προφανώς σε κάποιο σημείο θα πρέπει να επιστρέψουμε σε βασικούς δημοσιονομικούς κανόνες. Αλλά η ιδέα ότι τώρα δεν πρέπει να κάνεις δαπάνες, κι όταν λέω δαπάνες εννοώ δαπάνες και επενδύσεις, γιατί το Ταμείο Ανάκαμψης δεν αφορά μόνο δαπάνες αλλά κι επενδύσεις, αφορά την υλοποίηση μετασχηματισμών, αφορά τον εντοπισμό αδυναμιών που έχουν χώρες, την αξιοποίηση των χρημάτων ώστε να γίνουν αλλαγές και να καταστούν πιο ανταγωνιστικές. Και όσο πιο ανταγωνιστικές γίνουν οι χώρες τόσο πιο ενιαία θα μπορεί να είναι η δημοσιονομική μας πολιτική, τόσο θα γίνεται μικρότερο το χάσμα ανάμεσα στις πλούσιες και τις φτωχές χώρες, ανάμεσα σε αυτές που έχουν καλές επιδόσεις και αυτές που δεν αποδίδουν καλά.

Συνεπώς, στην πραγματικότητα πρόκειται για ευκαιρία να γεφυρώσουμε το χάσμα ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες. Αναμφίβολα είναι μία ευκαιρία για την Ελλάδα να καλύψει το κενό (που τη χωρίζει από εταίρους της). Δεν σκοπεύουμε να χάσουμε αυτή την ευκαιρία και είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι, με βάση αυτά που γνωρίζουμε, που το σχέδιό μας έτυχε πολύ καλής υποδοχής στις Βρυξέλλες. Μας δίνει θάρρος ότι κινούμαστε στη σωστή κατεύθυνση και τα κονδύλια θα εκταμιευθούν εγκαίρως ώστε να υποστηρίξουν μία -πιστεύω- πολύ δυναμική ανάκαμψη μετά την πανδημία.

Στη συνέχεια η Nicole Bastian έθεσε το ερώτημα αν το Ταμείο Ανάκαμψης είναι ένα «εργαλείο έκτακτης ανάγκης» και συνεπώς μετά την κρίση της COVID η ισχυρή αυτή απάντηση της ΕΕ θα σταματήσει, ή αν αντίθετα αποτελεί το έναυσμα μια αλλαγής για το χρηματοδοτικό μοντέλο της Ένωσης. Αρχικά έλαβε για το θέμα αυτό τον λόγο ο Thomas Enders, ο οποίος συμφώνησε με τον Πρωθυπουργό ότι το Ταμείο Ανάκαμψης είναι ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός και ταυτόχρονα ένα μεγάλο πείραμα. Ο ίδιος τόνισε ότι θεωρεί συνετή την επιλογή της Ελλάδας οι πόροι να διατεθούν για την ψηφιοποίηση και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Μεταφέροντας ερωτήσεις του κοινού η Nicole Bastian ρώτησε τον Πρωθυπουργό πως θα χαρακτήριζε σήμερα τις σχέσεις Ελλάδας - Γερμανίας σήμερα και ποια είναι τα αισθήματα που επικρατούν σήμερα στην Ελλάδα αναφορικά με το συνολικό ευρωπαϊκό εγχείρημα.

Απαντώντας ο Πρωθυπουργός σημείωσε:

Κυριάκος Μητσοτάκης: Νομίζω ότι η σχέση έχει βελτιωθεί σημαντικά. Ήταν μια δύσκολη σχέση κατά την περίοδο της κρίσης. Καμία αμφιβολία ως προς αυτό. Πιστεύω όμως ότι μπορεί να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο και ότι θα πρέπει να αλλάξει το αφήγημα. Νομίζω πως θα πρέπει να μιλήσουμε για εγχειρήματα, κοινού ενδιαφέροντος. Δεν θα πρέπει πια να μας

ενώνει μια σχέση οφειλέτη-πιστωτή. Θα πρέπει να έχουμε μια σχέση εποικοδομητική, μια σχέση αμοιβαία επωφελή όταν μιλάμε για τις οικονομικές παραμέτρους αυτής της σχέσης.

Έπειτα υπάρχει και η παράμετρος της εξωτερικής πολιτικής, που είναι σαφώς πιο περίπλοκη. Και θα είμαι απόλυτα ειλικρινής ως προς αυτό. Ένα μέρος των πολιτών στην Ελλάδα πιστεύει πως η Γερμανία δεν μας στήριξε όσο θα έπρεπε στις διαφορές μας με την Τουρκία. Γνωρίζω καλά πως η Καγκελάριος έπαιξε πολύ εποικοδομητικό ρόλο στην προσπάθειά της να μεσολαβήσει. Χαίρομαι που η σχέση (με την Τουρκία) έχει βελτιωθεί, αλλά πάντα επιζητούμε την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη από όλες τις χώρες όταν υπερασπιζόμαστε αυτό που θεωρούμε ως μια σωστή θέση. Και νομίζω ότι έχουμε δίκιο να διεκδικούμε την επίλυση της μιας βασικής διαφοράς μας με την Τουρκία, η οποία είναι η οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών μας, βάσει του Διεθνούς Δικαίου.

Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις της ΕΕ με την Τουρκία υπάρχουν δύο επιλογές. Ελπίζουμε σε μια εποικοδομητική σχέση, αλλά αν τα πράγματα δεν κινηθούν στην σωστή κατεύθυνση θα πρέπει να υπάρξουν συνέπειες εκ μέρους της ΕΕ προς την Τουρκία. Είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι υπήρξε μια βελτίωση της κατάστασης τον τελευταίο μήνα που ξεκίνησαν οι διερευνητικές επαφές, αλλά δεν είμαι αφελής. Θέλω να δω συνέπεια σε αυτή την συμπεριφορά εκ μέρους της Τουρκίας.

Nicole Bastian: Ποιού είδους υποστήριξη θα θέλατε από την Γερμανία;

Κυριάκος Μητσοτάκης: Πολλές από αυτές τις συζητήσεις λαμβάνουν χώρα σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και το Συμβούλιο έχει κινηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση. Κάποιες φορές θα ανέμενα ακόμη ισχυρότερη στήριξη αλλά συνολικά καταφέραμε να επισημάνουμε το γεγονός ότι οι σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας, οι διαφορές Ελλάδας - Τουρκίας επηρεάζουν τις σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ανατολική Μεσόγειος είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια της ΕΕ. Προφανώς η Τουρκία είναι σημαντικός εταίρος, και θα πρέπει να είναι και στο μεταναστευτικό, αλλά σε ό,τι αφορά τις παραβιάσεις της εθνικής μας κυριαρχίας και των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, αναμένουμε από όλους τους ευρωπαίους εταίρους μας ενιαία προσέγγιση και αλληλεγγύη χωρίς προϋποθέσεις.

Παίρνοντας τον λόγο, ο Thomas Enders σημείωσε ότι το ευρύτερο πρόβλημα είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ακολουθεί συνεκτικές και ξεκάθαρες πολιτικές απέναντι στην Τουρκία και ότι η Τουρκία δεν είναι αυτή που ήταν πριν από 10 ή 20 χρόνια, είναι μια χώρα που εμπλέκεται όλο και περισσότερο στη γειτονιά της, στη μέση Ανατολή, στον Καύκασο, στη Βόρεια Αφρική κλπ. Στο πλαίσιο αυτό, ο Thomas Enders μίλησε για την ανάγκη να υπάρξει συνοχή στη στάση της ΕΕ έναντι της Τουρκίας, και η οποία εκτιμά ο ίδιος ότι απουσιάζει αυτή τη στιγμή. Στη συνέχεια ο Πρωθυπουργός ανέφερε:

Κυριάκος Μητσοτάκης: Είπαμε πως η Ευρώπη θα πρέπει να επιδείξει την γεωπολιτική της ισχύ και να μην είναι απλώς μια οικονομική δύναμη. Θα πρέπει να ενισχύσουμε με ουσιαστικό περιεχόμενο το ζήτημα αυτό (την γεωπολιτική ισχύ). Έχουμε μια ευκαιρία. Προετοιμάζουμε

μια έκθεση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προετοιμάζει μια έκθεση για την Τουρκία η οποία θα συζητηθεί στις 25 και 26 Μαρτίου στη Σύνοδο Κορυφής. Όπως γνωρίζετε σε αυτή την έκθεση θα πρέπει να συνοψίσουμε όλες τις επιλογές μας ως προς την Τουρκία.

Δεν είμαι υπέρμαχος της επιβολής κυρώσεων, αλλά η απειλή κυρώσεων θα πρέπει να είναι αξιόπιστη. Αν δεν είναι αξιόπιστη, τότε δεν θα φέρει αποτελέσματα. Πιστεύω πως όντως κάναμε ένα βήμα στη σωστή κατεύθυνση και πιστεύω πως ένας από τους λόγους που η Τουρκία έκανε ένα βήμα πίσω και είναι πλέον πιο εποικοδομητική σχετίζεται με το γεγονός ότι αντιλήφθηκαν πως ακόμη και αν ο ρυθμός είναι αργός, η Ευρώπη κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Και αν θέλεις να αποτελείς γεωπολιτική δύναμη κάποιες φορές ίσως και να πρέπει να αποδεχτείς το γεγονός πως μπορεί να υποστείς και οικονομική ζημιά. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ αποφάσισαν να επιβάλλουν κυρώσεις στην Τουρκία. Αποφάσισαν να μην πουλήσουν F-35 στην Τουρκία. Αυτό είναι μεγάλο πλήγμα για τις ΗΠΑ και για τον αμυντικό τομέα των ΗΠΑ, αλλά αποφάσισαν να κινηθούν έτσι γιατί πίστευαν ότι αυτή είναι η σωστή κατεύθυνση. Δεν μπορούμε να δεχτούμε πως η Τουρκία αγόρασε και χρησιμοποιεί S-400 που κατασκευάζονται από τη Ρωσία και θα αγοράσει και αεροσκάφη F-35.

Δεν μπορεί να έχουν και την πίτα ολόκληρη και τον σκύλο χορτάτο. Η Γερμανία σχεδιάζει να εξάγει επιθετικά υποβρύχια στην Τουρκία. Αυτό είναι ένα ζήτημα που μας ανησυχεί. Προηγμένης τεχνολογίας επιθετικά υποβρύχια. Απλά θεωρώ πως υπάρχουν εργαλεία και μέσα που μπορούν να αξιοποιηθούν αν κάποια χώρα θέλει να επιδείξει ισχύ, γεωπολιτική ισχύ, και όχι απλώς να αποτελεί μια οικονομική δύναμη. Κάποιες φορές είναι σαν να έχουμε δύο χέρια, εκ των οποίων το ένα είναι πολύ μυώδες, σαν αυτό ενός παίκτη του τένις, και αυτό είναι η οικονομική μας δύναμη. Και έπειτα υπάρχει το άλλο χέρι, που συμβολίζει την γεωπολιτική μας ισχύ, που είναι κάπως αδύναμο. Θα ήθελα λοιπόν να δω και τα δύο χέρια, να έχουν το ίδιο μέγεθος και τον ίδιο όγκο.

Κλείνοντας τη συζήτηση ο Πρωθυπουργός απάντησε στην ερώτηση της Nicole Bastian για τις σχέσεις της ΕΕ με τη Ρωσία και την Κίνα.

Κυριάκος Μητσοτάκης: Πιστεύω ότι πρέπει να είμαστε σταθεροί στις θέσεις μας όσον αφορά το ζήτημα του Navalny, καταδικάζοντας απερίφραστα αυτό που συμβαίνει. Και πράγματι πιστεύω ότι οι κυρώσεις, όταν εφαρμόζονται συστηματικά, συνεπάγονται κόστος. Πρέπει να εφαρμοστούν με έξυπνο τρόπο.

Η Κίνα είναι ένα πολύ πιο σύνθετο θέμα. Πιθανότατα απαιτεί μία εντελώς ξεχωριστή συζήτηση. Η Κίνα είναι ένας εμπορικός εταίρος, αλλά θα μπορούσαμε να την αντιληφθούμε και ως στρατηγικό αντίπαλο. Υποστηρίζω να προχωρήσουμε με την προσέγγιση που αφορά τις επενδύσεις αλλά αυτό δεν πρέπει να μας υποχρεώνει να παραμένουμε σιωπηλοί για ζητήματα που ειναι ζωτικού ενδιαφέροντος για εμάς.